

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:	
Helyben:	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Fel évre . . . 5 " 50 "	Fel évre . . . 8 " — "
Negyed évre . . . 2 " 50 "	Égy órára . . . 4 " — "
Egy órára . . . 1 " — "	Egy órára . . . 1 " 70 "
Egyes szám ára 4 fillér.	

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petít sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

Merénylet a német császár ellen.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —
Érk. d. e. 9 órákor.

Budapest, márcz. 7.

Brémából késő éjjel érkezik ide annak híre, hogy a németek fejedelme, **Vilmos császár ellen merényletet követtek el s a császár meg is sebesült.**

Vilmos császár a brémai városháza alatti pince vendéglőt látogatta meg. Mikor a császár a vendéglőből távozott, egy munkás ugrott eléje s mielőtt megakadályozhatták volna, egy súlyos s éles vasdarabbal a császárt arczán megsebezte.

A császár a merénylet után rögtön Berlinbe utazott.

Budapest, márcz. 7.

Brémából sürgönyzik, hogy a császár sérülése nem komoly. A sérülés könnyű természetű.

Budapest, márczius 7.

Berlinből jelentik, hogy a császár ellen elkövetet merénylet **nem anarchisták műve.**

Egy munkásember, kiről már megállapították, hogy semmiféle öszekötése nincs az anarchistákkal — a merénylő.

A merénylő neve **Dietrich Wieland.**

Budapest, márcz. 7.

Brémából jelentik, hogy a merénylőre a tömeg s a rendőrség rávetette magát s elfogta, a merénylő nem is védekezett. Kihallgatása alkalmával **nehéz kóros görcsök fogták el s összerogyott.** Amikor rövid idő múlva magához tért, zavaros feleleteket adott és a hozzá intézett kérdéseket alig értette meg.

Délután érkezett távirataink a német császár elleni merényletről a következő értesítéseket adják:

Budapest, márcz. 7.

Brémából sürgönyzik, hogy a merénylő hamis nevet mondott be. Nem Dietrich Wielandnak hívják. A rendőrség megállapította, hogy igazi neve **Beiler, 20 éves.**

A merényletet akkor követte el, mikor a császár a kocsiba beszállt.

Beiler az éljenző közönség sorából előre ugrott s a vasdarabot a császár felé dobta. A császár észrevette, s hogy a bajt elkerülje hirtelen leguggolt.

A vasdarab azonban mégis megsebezte. Arczán a szem alatt van a sérülés.

A császár, mintha mi sem történt volna, felugrott a kocsiba s a pályaudvarhoz hajtattat. Schulze polgármester és a császár kísérete a pályaudvaron figyelmeztették, hogy az arca vérzik.

Budapest, márcz. 7.

Brémából sürgönyzik: A merénylő a császárt kísérő vadászok lovai alá került, majd a közönség megrohanta s a rendőrök alig bírták kiszabadítani. Megkötözték s a városházára vitték.

Arra nézve, hogy miért követett el merényletet a császár ellen, mindenféle felvilágosítást megtagad. Megmotozása alkalmával csupán egy orvosságot üveget találtak nála.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 7.

A képviselőházban folytatták a pénzügyi tárcza költségvetésének tárgyalását **Lukács László** pénzügyminiszter a tárcza realitását vitatta.

Kijelentette, hogy amint közgazdaságunk fellendülésével alkalom kínálkozik, az adók redukálását megteszi.

Tőzsde.

Budapest, márcz. 7.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti árákról:

Déli zárlat:

Buza	1901. Áprilisra	7.57 —.—
	1901. Októberre	7.70 —.—
Rozs	1901. Áprilisra	7.33 —.—
Zab	1901. Áprilisra	6.25 —.—
Tengeri	1901. Májusra	5.23 —.—

Amerika $\frac{1}{8}$ magasabb
Készáru üzlet szilárdabb.

A nagyságos urak összeférhetetlensége.

(A közgazdasági tevékenységről.)

Nagy az ijedtség a közgazdasági államférfiak között, mert most már kétségtelen, hogy az inkompatibilitás gyeplőjét erősen meghuzzák. Még mindig sok a naiv lélek, a kik azt hiszik, hogy a közgazdaság fogja kárát vallani, hogy a bankok és ipari vállalatok igazgató tanácsa nem fog hemzsegni a kétlelkű politikusoktól. És sokan sópáncodva verik a mellüket, a miért a szegény államférfiakat megfosztják a busás keresettől és a templom egereivel akarják őket egy anyagi színvonalra helyezni. Mondják, hogy a szigorú inkompatibilis törvényeknek a demokrácia fogja kárát vallani. Ugyan miért vallaná kárát? A földbirtokos, kereskedő képviselővé lehet, ha üzleti vállalkozásában nem szállítja az államnak. Az magántisztviselő is bekerülhet a parlamentbe, ha többre becsüli a mandátumot, mint a hivatalbeli állást.

A demokrácia nem fog csorbát szenvedni, ha szigorú lesz az inkompatibilitás törvénye. Csak hasznát fogja látni, mert sok olyan ember fog kívül maradni az ország házából, a kik a mandátumot üzleti szempontból szerzték meg és mint kitünő befektetést gazdagon kamatoztatták.

És a mint a demokrácia nem érzi meg, hogy a parlament kirekeszti magából a be nem jegyzett üzletembereket, azonképen az ország közgazdasága nem fog könnyeket ejteni utánuk. Ha igazi szaktudás, ha praktikus érzék volna ezekben a soi-désau közgazdáknak, akkor a gazdasági élet most sem pangana. Akkor az ő leleményük, tanácsuk előbbre vinné most is a vállalatok sorsát. A börze pang és mi csak a börze körül forgunk és az új kormányrendszer nem hajlandó folytatni a régi rendszer panamát.

A kik bennülnek a pénzintézetekben, ipari részvénytársaságok hivatalában: tudják, hogy a képviselő — direktorok többnyire közgazdasági analabéták. A politikusok közgazdasági tevékenységének ezer kárát vallja az egész ország. E tevékenység volt forrása a botrányos koncesszióknak és a vaskos tantiémeknek, a mik a kivált-

ságos férfiaknak jutottak. Semmi szükség sincs arra, hogy egy-egy ember bagatel-munkássággal néhányszor 10 ezer frtot vágjon évenként zsebre és csökkentse illetékeken a mások jövedelmeit. — A mikor olyan nagy a munkanélküliek száma és az elkeseredés zavargásokkal fenyeget. Szégyenelnünk kell azt az állapotot, hogy a minden szakképzettség nélküli tantsem királyokról lecsöpög a jólét zsirja és meg nem érdemelt, törvénytelen jövedelemben daskálnak.

A részvénytársaságok is rövidebbre fogják majd a képviselő direktorok pórát, ha arra eszmélnék, hogy ebben az országban csak az igazi üzleti tudás, leleményesség szerezhethet existenciát. A politikai kufarkodásnak el kell pusztlulnia. Ez az egész magyar társadalomnak, az ország minden munkás polgárának elementáris érdeke.

K. L.

Budapest, márc. 7.

Szabolcsmegye az önálló vámterületért.

Szabolcsmegye tegnapi rendkívüli közgyűlése — Mint Nyiregyházáról írják — elhatározta, hogy a vámközösség megszüntetése érdekében leiratot intéz a törvényhozáshoz. A közgyűlés egyben magáévá tette. Haromszék megye átiratát a nemzetiségi törvény reformjára vonatkozóan.

Bánat.

A „Debreczen” eredeti terebélye.

Nálatok voltam a heten,
Múltság folyt, táncz, vigalom,
S az örömmek szavát nekem
Olyan fájó volt hallanom.

Meghuzódva egy sarokban
Csendesben beszéltem neked:
— A szívem csak érted dobban,
Higgy nekem, csak érted élek.

Felkacagtal. Oly édesen,
Hogy szívem is megreszketett.
Elfordultam és esendesen
Törültem le a könnyeket.

S míg e panaszkodás alatt,
Testem lelke mind kifáradt,
Te mosolygva mondogattad,
Nem tudod, hogy mi a bánat.

Hittem is neked, meg nem is,
Szemem beszélt, ajkam zarva:
— Hogyne tudnád, hisz engem is
Te tanítottál meg rája.

Gál Zoltán.

A halhatatlan asszony.

A „Debreczen” terebélye.

— Emlékezés **George Sandre.** —

Egynéhány esztendő előtt megint aktualissá tették a lapok az egykor sokat emlegetett írónőt és szomorú barátját Mus-

Az uzsorás zálogházak.

— A népérdek oltalmazása. —

Márc. 7.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter egy vidéki kamarához intézett leiratában megfontolás tárgyává akarja tenni, hogy nem volna-e észszerű egy olyan irányú rendelkezés, mely szerint kezizálogzat folytatására már engedéllyel bíró pénzüintézetek az ingóságokra való zálogkölesönzésre is köteleztessenek.

Továbbá megfontolandó, vajjon a kézi zálogüzletnek gyakorlására nem a hitel-szövetkezetek volna-e leginkább hivatva.

Ebből a leiratról kétségtelennek látszik, hogy a kereskedelmi kormányzat tudatában van annak, hogy a zálogházak közismert uzsora politikája semmikepen sem egyeztethető össze a humanizmus által követelt azzal a szociális politikával, a mely mindenütt a nép jólét előmozdítására törekszik.

A kereskedelmi miniszter egy ízben már leszállította a zálogházaknak a kamat-lábat, ami annyira felbőszítette a zálogházakat, hogy több helyen sztrájkoltak, amiből az engedélyezett kamatláb még mindig oly magas, hogy a zálogházak igen tisztességes ületet esimáznak.

Különb is bebizonyított dolog, hogy a zálogházak egyáltalában nem respektálják a törvényes kamatlábat. Hogy ez az üzlet kifizeti magát, leginkább az a körülmény bizonyítja, hogy a kezizálogházak folyton szaporodnak.

Ezeket figyelembe véve teljesen egyetérünk a kereskedelmi kormányzattal, hogy a kezizálogzat folytatására más szerveket kell keresnünk s letesitenünk.

Nem tartjuk azonban a kezizálogzatok folytatására alkalmas szerveknek a pénz-

intézeteket és hitel szövetkezeteket mint a keresk. min. kontemplálja.

Igaz, hogy a pénzüintézetek foglalkoznak kezizálogzatokkal, de zálogul csak értékpapirokat, arany és ezüst neműket fogadnak el. Azt hiszem, a legtöbb pénzüintézet ezzel az üzletággal felhagyna, mi-helyt arra kényszerítenők, hogy ruhaneműkre és egyéb ingóságokra adjanak kölcsönt, melyek megőrzése és gondozása semmikepen sem egyeztethető össze egy pénzüintézet üzlet körével s hivatásával. Különbben a kezizálog üzlet, ha eltekintünk az érték papir forgalomtól és az is csak a budapesti nagy pénzintézeteknél, oly korlátolt, hogy pénzüintézeteknek nem okozna nagy szíváfájdalmat, ha erről az üzletágról le kellene mondaniok.

A hitelszövetkezetek hivatásával sem tartjuk megegyezhetőnek, hogy zálogházi üzlettel foglalkozzanak. Mert ez könnyen a népben b könnyelműséget fejlesztené. A ki ismeri a köznépet, tudja, az alkalom rá nézve végzetes lehet. Ha alkalmat adunk neki, hogy ingóságát elzalogosíthassa, megifogja tenni sokesetben akkor is, mikor erre eltétlenül nincs szükség. Különbben is falusi hitelszövetkezetek úgy vannak szervezve, hogy a legszegényebb ember is tagja lehet és a legesekélyebb összeget is kölcsön kaphatja.

És utóvégre mindenki, ki kölcsönre szorul, legyen oly előrelátó, idejében jusszon a kölcsönhöz. Tehát sem a pénzüintézetek, sem a hitelszövetkezetek nem alkalmasak arra, hogy zálogházak üzletkörét átvegyék és folytassák.

E helyett foglalkozzék a miniszter a községi és állami zálogházak kérdésével. Ez haladatosabb feladat.

Nem mondom, hogy a városokat kényszerítse arra, hogy községi zálogházakat nyissanak, de utasítsa őket oda, hogy a kérdést tanulmányozzák, és ahol a viszo-

set-t. Oly kíváncsivá lett egyszerre a világ — amint azt az előttem fekvő franciaia lapokból olvasom egy-két, nem a nyilvánosság elé való bizalmas levél publikálásának a hatása alatt George Sand és Alfred de Musset viszonyára.

S miadatt pálezát tör a nő fölött fölületes itelkezéssel a szenzációkat hajhászó világ s megbolygatja kegyetlen, mert kegyetlen kézzel a boldogtalan poéta sirhal-mát: azalatt — úgy látja a lelke, úgy mondja szívemnek dobogó beszede — az a nagyságos, az a mélyeséges asszonyi szív, a George Sand szíve, édesen almodik a virágos sirja ölén az imádott franciaia föld puha kebelén, szerelmes barátjáról tovább, tovább . . .

Erről a hatalmas, csodás poétáról, ki asszonya nevével az ajkán, asszonya arcával, szerelmes szemcivel a dobogó szíve mélyen . . . szórta világga édes dalait s akinek kobozán felsír, zokog a kin, a bu, a vagy ma is, megzendül rajt' u kesergő és boldog szerelem éneke es zeng, a dal — míg öröm és fájdalom, remény és kétségbeesés dobogtatják az emberek szíveit . . . zeng a dal rajta rökké . . .

És oly hívságos, oly hiába való a kíváncsi világ találgatása, szerette-e hát igazán az a nagyszerű, az a lánglelkű asszony a szomorú poétát s ha szívébe fogadta, miért hagyta magára a kórágán szenvedő költőt ott az Adria partján? Minek a fájó kérdést fölvetni, minek megháborgatni a két ragyogó géniusznek édes örök álmát s megtérni hidegen az egyik, a másik sirja fölött viruló babért . . .

Nem hallod-e kíváncsi ember, aki nagy szellemnek életében, sorsában is azt bolygatod, ami gyarló, ami emberi, nem azt tanulod, ami isteni, örök . . . Nem hallod-e, mint dobban meg odabenn a porladó poétaszív, megmozdul a sir a, megremegnek rajta a vadvirágok s fölhozzák az alant nyugvónak a fájó sóhajtát:

Hagyjatok pihennem, álmodnom édes, búbajos álmokat s ne bántsatok, ne kerhoztassátok azt az asszonyt se már, aki — art álmodtam róla itt alant — rólam almodik, szeret engem most is, mint szeretted odafön . . . Hagyjatok pihennem hadd pihenjen ő is, itt nem bánt, nem fáj semmi többé, oly édes a szerelmes szív örök álma itt alant . . . ne bántsatok, ne bántsatok!

És a porladó poétaszív sóhajtása igazságot beszél hozzánk. Szerette, — hiába a gunyos kételkedés, — szerette ezt a nyughatatlan, ezt a lobogó szenvedélyességű poétát az a nagy szívű asszony.

S hogy mennyire hamis uton jártak a buzgó kutatók, akik George Sand magánleveleit világga boesátva, elhalaványítani vélték annak az asszonynak ragyogó géniuszát — nem jól mondóm, nem a koszoruzott írónő, de a csapongó szívű gyarlóság-nak, a kinek neve asszony, a foltatlan emléket — mindezt megbizonyítják Turgényev szavai is, miket ez a szigorú híres író George Sand emlékenek szánt.

— Abban a szerencsében részesültem — mondja Turgényev — hogy George Sandot személyesen ismertem. Ne tekintsek e

nyok megengedik, állítsanak községi zálogházakat.

Alig hisszük, hogy ezek felállítása nem nagy nehézségekbe ütköznének. Csak akarni kell. Ha azonban sem a zálogházak uzsoráját megszüntetni nem lehet, sem a városokat községi zálogházak felállítására rábírnunk nem lehet, akkor térjünk át az államosításra. Ez kétség kívül a legradikálisabb megoldás és a mi viszonyaink között a leghelyesebb is. Ha államosítunk, akkor a kamatlábat szállítsuk le arra a fokra, mely az üzemméltóságok fedezését biztosítja és az elért hasznot fordítsuk annak a néprétegnek javára, melynek filléreiből a haszon származott. Addig is azonban, míg ezt elérjük, szállítsuk le a zálogházak kamatlábat és csináljunk umerus klauzuzst. Minden törvényhatóság határozza meg a területén fennállható zálogházak számát.

Színház.

Színházi műsor:

Pénteken, márcz. 8-án **A boszorkányvár.** Operette 3 felvonásban.
Szombaton, márcz. 9-én **A tévedt nő.** Nagy opera négy felvonásban.
Vasárnap, márcz. 10-én két előadás; 3 órákor, felhelyárrakkal: **A királyfogás.** Operette 3 felvonásban. — Este 7 es fel órákor, bérletszünetben: **Mária bátyja.** Eredeti népszínmű 4 felv.

La Traviata.

Kellemetlenül töltöttük a tegnapi színházi estét. A ház feltűnően, teljesen üres, a szereplők legtöbbje ugyancsak feltűnően és teljesen gyenge. Egyedül B o d i Elia az, kiről jót, feltűnően jót mondhatunk. Ének-

mondatot közönséges frázisnak, mert aki e ritka lényt közelebbről ismerte, boldognak mondhatja magát.

Utolsó szavai — mint egy francia barátném írja — ezek voltak: Laisser . . . verdure . . . Ne tegyetek követ a síromra hadd fakadjon rajt virág! És így lön. Csak vadvirágok nőnek sirján.

Ezek az utolsó szavak mély értelműek és teljesen megegyeznek ezzel a lényvel, a ki a jónak és egyszerűnek szentelte magát.

A természet szeretete jellemezte őt, a véghetetlen jót. Ilyen geniust ritkán találni ilyen szívet még ritkábban.

Midőn a sirba bocsátották, egy paraszt lépett oda. Nohan környékéről ahol George Sang kastélya áll. Koszoruján ezt olvastuk: a nohani parasztnak nevében! (Nem a szegények nevében, mert jósága következtében — bár nem volt gazdag — nincsenek szegények Nohanban.)

Midőn nyolcz évvel ezelőtt George Sanddal megismerkedtem, elfogultságom helyébe csakhamar valódi rajongás lépett. — Minden ismerőse érezte, hogy valami kegyes jóságos lélek közelében van, melyet a költői lélekesség tüze átmelegített. Szeretettel, segítéssel résztvette körül, valami magasztos szabad, urias fény.

„George Sand korunk szentjeitől való”
... (Briefe von Turgényev 1840—1883. Leipzig 1886.)

tudása kifogástalan, játéka bámulatot keltő volt. A haldoklási jelenetébe minden tehetségét beleöntötte s annál visszatetszőbb s bosszantóbb volt partnereinek semmityudása. K a r a c s rekedten énekelt: a hol meg nem énekelt, szájmozdulataival igyekezett bennünk felkeltetni azt az illúziót, mit hangjával nem tudhatott és nem tudott belénk lopni. C s a t á r nem neki való szerepben ügyetlenkedett. B á r d o s gyenge volt. A kar közepesen állotta meg helyét. Nem ugy az orkeszter, melynek rejtjelmes sötétjéből elég gyakran a legfűléstőbb diszszonanciák kerültek elő. Zuojemzsky sem kezelte teljes kedvvel pálcáját. A rendezés és jelenetelés ellen rendkívül sok a kifogás.

Különben az alig meghalt Verdi mester hatalmas énekművének bukását megtudjuk magyarázni. Van körülbelül 6—8 hete, hogy operát nem hallottunk. A tagok nehezen mertek már megbirkózni a komolyabb precíziósabb zenével, mikor fülbe-mászó kuplékban és könnyebb dalokban szokták vagy nem szokták ragyogtatni ének-tehetségüket. Több operát kérünk, akkor kevesebb lesz a bukás.

Nem hagyhatjuk szó nélkül azt sem, hogy Barthanak a drámai színésznek nagy énekszerepet adnak, míg Környei, a baritonista mellette statisztál. Hadd játsza csak Bartha Lear királyt, mi meg hadd halljuk Környei énekét, mit mindnyájan kedvelünk. A direktor jóvoltából ugysem soká tehetjük ezt. Mert hát Környei megy. Ma különben nem az a kérdés, hogy ki megy, hanem hogy ki marad? Senki!

... Ilyen geniust ritkán találni, ilyen szív t még ritkábban . . .

Rngyogó szavak, mik a fényes a kiváltóságos elme és mélyeségű érzésű szív gyönyörű harmóniáját olyan klasszikusan jellemzik.

És egy ilyen asszony, aki poeta volt, Isten különös kegyéből való nagy poeta, a kinek minden írása, minden gyakorlata, érzése, egész tüneményes életpályája csupa érzés, szív, lobogó lelkesedés, szeretet, ilyen asszony ne szerette volna azt az embert, aki nagy szívének minden dobbanásával az övé vala, akinek ajkai az asszonya nevével, szerelmét, dicsőségét zengték az üdvösség idején, mint utána- érte epedtek, sóhajtottak akkor is, mikor a bu, a kin sikoltott a halgató tenger partján a vívódó poeta szívében.

Oh nem, nem lehetél oka, nem voltál sötét fátuma, szörnyű végzete te nagy-szívi asszony, a te édesszavu, szerelmes poetád pusztulásának. S még akkor is, ha tőtől távozásod, szivednek szeszélye, — az, mi benned gyarló, mi benned asszonyi, a küszöbön leselkedő nyomor miatt, — ha mindez megszaportotta volna is szerelmed kinjait — még ezért se érje gáncs nevedet, ezért se zavarja kárhóztató ítélet porladozó sz ved örök álmát!

Hiszen ezen te vétkezésednek azoknak a magányos, lázas éjszakáknak köszönhetjük a legszabb poemákat, mik az emberi szív mélyégeit, nagyságu szenvedélyeit tárják föl nekünk.

Káldy Gyula. †

A magyar zeneművészetnek ismét gyásza van. Tegnap már táviratunkban jeleztük, hogy meghalt Káldy Gyula, volt opera-igazgató s a Kurucz-nóták buzgó gyűjtője, aki egész életét a magyar művészet érdekeinek szentelte. Régebben, mint a Nemzeti Színház s utána az Operaház operai főrendezője, majd mint a Magyar Zeneiskola megalapítója és igazgatója, utoljára pedig mint a magyar kir. Opera művészeti igazgatója tagadhatatlanul nagy szolgálatokat tett a hazai művészetnek. De a legnagyobb érdemeiket szerezte és maradandó emléket állított magának a Rákóczy-korabeli magyar dalok összegyűjtésével és kiadásával, amelyeket azután több hangverseny-köruton be is mutatott az ország közönségének.

Alapos készütségű zenész és mint ember rendkívül szeretetreméltó volt. Nem rég töltötte be 62 évét és korához mérten elég erőteljesnek látszott. Nehány év óta krónikus szívbajban szenvedett ugyan, de folyton fenjárt, csak tegnap este lett hirtelen rosszul és éjjel 12 órákor szívszélhűdés vetett végett munkás életének.

Utolsó kívánságához képest holttestét ma délután fel fogják boncolni, azután ravatalra helyezik a Rottenbiller-utca 24. sz. a levő lakásán. Onnan lesz a temetés is, alkalmasint ma esütörtökön délután 4 órákor. A gyászbeszéd hírére a Nemzeti Színházra és az Operaházra kitéztek a fekete lobogót.

Mindazoknak, kik lapunkra a jövő 1/4. évre 1 frt 25 krral előfizetnek, már a mai naptól ingyen küldjük a lapot.

S míg a világ két geniusa, a két szerelmes szív sorsa fölött vitáz s kegyetlen kézzel hozzányul vakmerően a két szív szentséges titkaihoz, míg áldja a költőt, meg is könnyezi újra s elítéli társát. — azt a csapongó szívű asszonyt — addig a George Sand szíve, a szerelmes asszonyi szív édesen álmodik a mező virágai alatt . . . és ime, megmozdul a föld, — az ő szíve dobbant, ajka, az édes, üdvöt adó, egykor mosolygóvá válik, mintha sohaj szállna fel onnan, megremeg a sirján mind a virág, megérzi, megérti a lent nyugovónak szíve álmát, ajka sóhajtásait, ellesi a szellő vadvirágok titkát, elviszi szárnyán a másik sirja felé s elmondja az asszonyi szív üzenetét, elsuttogja az alatt pihenőnek. Megérti ez, megérzi a költő, mit izen a másik s földobban rája a régi, az édes üdvöt a szív, nem a fájó, nem a háborgó, de a megnyugodott, az örökelet álmódó s még a porában is élő, érző, dobogó poetaszív . . .

Ennek a szerelme örök. A sirban is él. Ez fakaszt tavasszal, szerelmes nap-sugár csókjától reszkető virágot a réten, lombot a fákon, ez adja az erdő szíve, szerelmes kis csalóány ajkára a dalt is, ez élteti, az örök szerelem, ezen isteni erő az anyaföldet.

... Irigyellek téged, halhatatlan asszony, mily édes az örök álmódó, álmodozó álmodó, porladozó porló poetáddal! . . .

Magassy Annuska.

NAPI HIREK.

Sándor király nyilatkozatai.

Degaston, a Figaro budapesti levelezője meginterviewolta Sándor királyt Belgrádban. A király Degastonnak a következőket mondta:

— Milán király temetésére a mostani körülmények miatt nem utazhattam el, mert akkor vétettem volna Szerbia méltósága ellen.

Atyám külpolitikáját azért nem folytatom, mert Milán tisztán személyes tapasztalatok által vezérelve, nem volt elég tekintettel a faji és vallásbeli közösségre, amely Szerbiát a hatalmas Oroszországhoz fűzi. —

E mellett azonban tovább tarthat az Ausztria-Magyarországgal való jó viszony.

A szkupstina jövődö feladatáról a következőképp nyilatkozott a király:

— Azt akarom, hogy az alkotmányt liberális szellemben kezeljék, de a király felségjogai érintetlenek maradjanak.

Sándor király azután epp úgy, mint Nikita fejedelem, megezáfolta a Szerbia, Bulgaria és Montenegró közt fennálló szövetséget.

— Ennek a szövetségnek — ugymond — csak akkor volna értelme, ha valami veszély fenyegetne. Erről azonban mostan szó sincsen.

A király végül elmondta, hogy pour-parler-k folynak a végböl, hogy az eddig meg ki nem adott szerb adóssági ezimleteket a párisi tőzsdén is jegyezzék.

— Azt akarjuk, — végezte a király, — hogy a tervezett vasutak gyorsan kiépüljenek. Eltekintve a kedvező kilátással kezesgető szerb nyugati vasutaktól, tervbe vettük a Romániából az Adria-tengerhez vezető vonal kiépítést is. Az erre vonatkozó tárgyalások már folynak is a portával.

Rendőrségi palota Debreczenben.

Régen hangoztatott már a panasz, hogy Debreczen sz. kir. város rendőrsége olyan mizerabilis épületekben van elhelyezve amely szégyen nemesak a nagy Debreczenre nézve, de bármelyik kisebb vidéki város is méltán restelkedhetne miatta. A márcziusi városi közgyűlés egyik tárgyát fogja képezni az a kérdés, hogy kijavítás-e ezt az öszedülni kívánkozó özőnviz-beli épületeket, vagy palotát építsenek helyette a rendőrség számára. — A mérnöki hivatal jelentésében foglalkozik az ügygyel. A jelenleg a főkapitányság által elfoglalt Komáromy-ház tetőzete annyira rossz, s az épület gerendái korhadtak, hogy egy nagyobb kaliberű vihar kiszámíthatatlan szerencsétlenségnek lehet okozója. A mérnöki hivatal oda nyilatkozott, hogy ez az épület nem érdemli meg azt az 5600 k ronát sem, amelybe a renoválása kerülne s javasolja, hogy helyébe inkább új — Debreczenhez méltó, rendőrségi palotát építtessen a város, mely alkalmas legyen az összes rendőrségi hivataloknak a befogadására. A javaslatot holnap

fogja Vecsey Imre tb. főjegyző elnöklete alatt tárgyalni a jog és pénzügyi bizottság.

Megtámadott lelkész.

Vettük a következő sorokat:
Nyilatkozat.

A múlt hónap 24-ikén a nagytemplomban elmondott egyh. beszédemet a főisk. tanári karnak lelkészjellegű tagjai közül ketten vagy hárman az istentiszteleten jelen voltak és ott jegyzeteket készítettek néhány tanítványuk által, azon jegyzeteből és az ifjak emlékezete alapján összeállították s az így összeállított egyh. beszédet — nem tudom és nem is keresem mi okból — azon ifjak által alá is iratták.

Mihelyt erről értesültem, előbbeni szándékomat rögtön megváltoztattam, azon egyházi beszédemet azonnal sajtó alá adtam s z ó r ó l - s z ó r a u g y, amint azt megírtam és elmondottam, hogy azon tanár urakat biteles szöveg birtokába juttassam, a nagyközönségnek pedig lehetővé tegyem megírni azt, hogy szóban forgó egyh. beszédem mily alaptalanul támadtattam. Egyh. beszédem Csáthy Ferencz ur könyvkereskedésében f. hónap 9-dikétől kapható és megrendelhető.

Mikor ezt ezennel közhírré teszem, egyszersmind a m. t. tanári kar azon két vagy három tagjának eljárása és megtámadtatásom ellen — általában az i g e h i r d e t é s s z a b a d s á g a s különösen a prot. lelki öszmereti s z a b a d s á g nevében óvást teszek és tiltakozom. Debreczen, 1901. III. 7. Diesöfi József.

Rablótámadás a város végén.

Vakmerő rablótámadást követett el tegnap este 9 óra tájban a katolikus temető mellett két eddig ismeretlen esavargó. H a j d u Sándor kocsis a szőlőtelepről jött be kocsijával a városba, hogy gazdáját hazavigye a színházból. Mikor a katolikus temető alá ért, a temető árkából két sötét alak ugrott eléje. Az egyik megragadta a lovak zablját s megöléssel fenyegetve felszólították, hogy adja át a mit a kocsin visz. Majd átkutatta a két gonosztevő a szekeret s látva, hogy nem találnak semmit, szabadon eresztették a kocsist. A rendőrség megindította a vizsgálatot ez ügyben s aligha eredmény nélkül, mert a kocsis megadta a két utonálló pontos személyleírását.

Meglötte a barátját.

Tegnapi számunkban beszámoltunk arról a végzetes játékról, melynek szereplői J u h á s z Sándor és G é m Ádám lakatos tanulók voltak. Revolverrel játszadoztak s Juhász Sándor a revolvért — melyről nem tudta, hogy meg van töltve — ráfogta Gémsre s elsütötte. A golyó a szerencsétlen 19 éves fiúnak az orra alatt hatolt be. Eszméletlen állapotban szállították a kórházba, hol a gondos orvosi gyógykezelés mellett sem tudták még csak eszméletre sem téríteni s még az éjjel

12 órakor m e g h a l t. A rendőrség a vizsgálatot még tegnap megindította s Juhász Sándornak, ki lársát agyonlőtte, előzetes letartóztatását elrendelte. Az oly szerencsétlenül véget ért Gém Ádámot a vizsgálóbírótság intézkedésére fel fogják boncolni.

Jennyke férjhez megy.

A budapesti zene-akadémiának alig volt ambíciózusabb növendéke Jennykénél.

Szép színpadi alakja s pompás alt hangja nagy hivatást jelöltek számára; s a boldog szülék s jó barátok és barátok a legszebb reményekkel eltelve gondoltak a rózsás jövőre, a mikor Jennyke hatalmas nagy művésznő lesz s az ó- és új világban csak egy seprő a babérkoszorukat és csengő dollárokat.

Csak egy baja volt Jennykének: a lámpaláz. Négy-öt ember előtt, az otthon bizalmas körében úgy dalolt, mint egy colsráur-csalogány, de a mint a színpad deszkáira lépett: mintha a torkát folyogaták volna: reszketett a láztól s azt se tudta: fiu-e vagy lány?

Egy szakértő bácsija meg is jósolta neki, hogy addig nem lesz belőle igazi művésznő, míg férjhez nem megy. Ettől a gondolattól azonban még jobban tremázott Jennyke, mint a színpad deszkáitól.

S már azt hittük: hogy Jennyke valamely zárda komor falai közé vonult el a világ dicsősége elől, mikor tudomásunkra jött tavaszi fecske szárnyon az örömhír, hogy Jennyke menyasszony, egy boldog vőlegénynek rubintos gyémántja.

Im: az első komoly lépés a művészi dicsőség utja felé, mely azonban egyelőre csak a családi élet idylli fészkébe vezet.

S hogy az mennél boldogabb legyen: mindnyájan szívből óhajtuk a kedves postás Milának, azaz H i r s c h Jennykének.

Debreczeni poéta felolvasása.

K i r á l y Péter dr. a jeles poéta ügyvédet a nagyszalontai Kossuth-szobor bizottság meghívta, hogy a szoborleplezése napján márczius 15-én az ott tartandó ünnepélyen alkalmi felolvasást tartson. Király Péter a meghívásnak készséggel tesz eleget.

A vásárló közönség — meg a régi mérték.

Idestova 25 esztendeje, hogy behozták a mostani mérték rendszert, de azért a vásárló közönség és kivált a falusiak csak nem tudnak leszokni a régi font, meg rőf elnevezésről s egyik-másik elárúsító a vevői kedvéért most is a régi mértékeket használja. Erre enged következtetni a belügy-miniszter ma városunkhoz érkezett rendelete, mely meghagyja az összes törvényhatóságoknak, hogy szigoruan ellenőrizzenek minden ilyenféle visszaélést s amint egy ilyenféle kihágás nyomára jönnek azonnal indítsák meg a kihágást elkövető elárúsító ellen az eljárást.

Gyilkossági kísérlet.

Összeférhetetlen, rossz természetű embernek ismerték Z a g y v a Ferenc eselédet mindenfelé, ahol csak megfordult. Emiatt bocsátotta el B a l o g h Ferenc ebésigazda is a szolgálatából. A napokban kellett volna eltávoznia, de a kötekedő természetű legény ezt a pár napot sem tudta bekében kitölteni. Tegnap délelőtt valami felett ösztözüzt munkaadójával, majd mikor ez rendre intette elvakult dühében kést ragadott s ezzel rohant Baloghra. A megtámadott gazdaember fia azonban elég jókor érkezett a veszedelem színhelyére s kicsavarta a dühöngő ember kezéből az éles kést, mire ez vasvillával rohant a fiura. Csak nagy ügyelbajjal tudta az összefutott eselédesség lefegyverezni a garázda embert. Az esetet feljelentették a rendőrségen, ahol majd erőkeznyen megbüntetik a gonosztermészetű eselédet.

Az Angol Club matinéje

Elvezetésnek ígérkező matinét rendez a hó 10-én vasárnap délelőtt 11 órakor a debreczeni Angol Club. A matiné műsora a következő:

1. „Poems“ by Professor Nagy Elek.
2. „Piano Solo“ by Mr. P. Nagy Zoltán.
3. „Reciting“ by Dr. Balkányi Emil.
4. „Cello Solo“ by Mr. Paul Sporzon jr.
5. „Reading“ by Baroness Gertrud Leonhardy.

Az Oroszországba kivándorlók nyomora.

Az utóbbi időben gyakran fordult eset arra, hogy munkakeresés végett Oroszországba kivándorolt magyar állampolgárokat onnan, mivel foglalkozást nem kaptak és pénzzel sem rendelkeztek haza kellett toloncolni, nehogy az idegenben éhen elpusztuljanak. A belügyminiszter most rendeletben utasítja az összes törvényhatóságokat, hogy ezeket a kivándorlókat a rájuk varakozó nyomasztó helyzetről világosítsák fel s a kivándorlást tőlük telhetőleg akadályozzák meg.

„Családi Kör.“

A „Családi Kör“ legújabb száma K o n e z Ákos szerkesztésében és kiadásában megjelent. Tartalom tekintetében egyáltalában nem áll mögötte az előző számoknak. Több érdekesítő elbeszélés és csinos költemény élénkíti ezt a számot is, melyek valamennyije jónévi íróink tollából kerültek ki. A most mindenféle aktuális tárggyal, Herczeg Ferenc Ocskay brigádérosával G u l y á s István foglalkozik hosszabb tartalmas cikkekben.

A jogász és tisztviselő-kör közgyűlése.

A debreczeni jogász- és tisztviselő-körnek 1901. évi márczius 17-én vasárnap d. e. 11 órakor tartja saját helyiségeiben rendes közgyűlést.

Tárgyak: 1. Elnöki jelentés. 2. Számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Költségeloirányzat megállapítása. 4. Esetleges indítványok. 5. Tisztújítás. Debreczen, 1901. márczius 4. Az elnökség.

A „Debreczeni Dalegylet“ hangversenye.

Felkérem azoz hölgyeket és urakat, kik a dalegylet által e hó 9-én szombaton — tartandó hangversenyre páholyokat kegyeskedtek előjegyeztetni, jegyeiket e hó 8-ikának déli 12 órájáig kiváltani sziveskednének. Ezen idő elmúlt után, a történt előjegyzések figyelmen kívül fognak hagyatni. Debreczen, 1901. márcz. 6. Teljes tisztelettel Kiss Sándor egyl. titkár.

Nőegyleti gyűlés.

A debreczeni jótékony nőegylet árvaházi bizottsága folyó hó 10. délután 3 órakor, az árvaház nagytermében ülést tart.

Köszönetnyilvánítás.

Martinek Ferenc ur hatvankét drb. diszkötésű könyvet ajándékozott a „Jogász és tisztviselő kör“ részére. Ezen szép és nagylelkű adományért fogadjuk ez uton is köszönetünket. Vattay Géza, körgazda.

A „Debreczeni tisztviselők

önsegélyző egyesületé,-nek vasárnap azaz f. hó 10-én d. e. 11 órakor a Gróf Dégenfeld téri 2. számú ház emeletén tartandó évi rendes közgyűlésén az egyesületi tagok negyszázzal szándékoznak megjelenni, hogy ez által is kimutassák a közhasznú és a tisztviselők érdekében nagy tevékenységet tanúsító egyesület iránti ragaszkodásukat. A gyűlésen előre láthatólag a tisztviselői kar lelkes barátja és támogatója: gróf Dégenfeld József főispán fog előkölni.

Garázda uhlánusok.

Botránys állapotok vannak, mint tudósítónk írja, Székesfehérvárott. Az ott álmószó uhlánus ezred legénysége ugyanis garázda magaviseletével a szó szoros értelmében veszélyezteti a közbiztonságot; nem mehet el mellettük nő, hogy gyalulatlan, durva magukviseletével meg ne botránkoztatnák.

Legutóbb az Apáczka-utcában megtámadtak egy nőt, kardot rántottak rá, letépték a ruháját, s jó szerenese, hogy néhány férfi még ideje korán közbelépett: most vasárnap este pedig egy megyei hivatalnokot támadtak meg, az azonban revolvert fogott rájuk s erre meghátráltak.

Megült gyermekek.

Szomolnokhuta szepesmegyei községben mult hó 27-én megrendítő szerencsétlenség történt. Göller Ferencné reggel eltávozott hazulról, hogy a bányában dolgozó férjének reggelit vigyen: mig odajárt, két, négy- és hatéves gyermekére rázarta az ajtót. A gyermekek játszás közben kinyitották a kályhaajtót s a kihullott üszök meggyújtotta a földön lévő rongyokat. Mire aztán az anyjuk visszatért, a két gyermek megfuladt a fojtó füstben.

Az újvidéki trafikosok sztrájkja.

Eredeti módon oldották meg az újvidéki kereskedők a trafikosok munkaszünetét. Ugyanis a helybeli pénzügyigazgatóság kényszeríteni akarta a dohánytözsdevel bí-

ró kereskedőket, hogy vasárnap délután tartsanak nyitva, de miután azt nem tették, sorra megbüntették 10--20 koronáig. Arra a kereskedők avval feleltek, hogy egytől-egyig visszaadták tözsdejogukat, úgy hogy ma az egész újvidéki piaczon összesen két kizárólagos tözsde árul szivarokat és ha valaki netalán este 8 óra után kíván szivart, dohányt venni, kénytelen a kávéházi pinezérhez fordulni.

Öngyilkos magyar plébános.

Bécsből írják, hogy a Wieden egyik fogadójában tegnapi délben föbelötte magát egy római katolikus plébános, a ki Pozsonymegyéből való s két nap előtt jött Bécsbe. Az öngyilkos plébános nevét nem mondja meg a bécsi távirat, csak annyit árul el, hogy R. Imre az illete neve es üldözési mániában szenved.

Az öreg honvédek tánczestélye.

A debreczeni öreg honvédek — mint már jeleztük — e hó 15-én tánczvizalmat rendeznek, melyre a következő meghívott vettük: Az 1848-49-iki debreczeni egyenruhás honvédek 1901. márczius 15-én, pénteken a „Korona“ vendéglő dísztermében tánczvizalmat rendeznek, belépti-jegy személyenként 2 korona. Család-jegy 3 személyre 4 korona. Jegyek előre válthatók: ifj. Pájer József, Gróf Sándor, Scheppel Mihály urak üzletében, a tánczestély napján a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem az egyenruházat fentartására fordítatik. Kezdeté este 8 órakor.

Meggyilkolt erdőőr.

Kapuvárról írják: Gruber Jánost, Cziráky Béla gróf erdőőret tegnap déltájban a lászóföldi erdőben verbe fagyva találtak. Tíz óra tájban ment el hazulról fegyverrel a vállán, hogy a sűrű előforduló falopások tetteseit megkeresse. Hogy ki ölte meg, nem tudják. A tettes az őt fegyverrel is elrabolta. Egy gyanus egyént, Bozi János hünödi esőzt elfogták a esendőrök, mert hír szerint már regen agyarkodott az erdőőrre.

Halálozások.

A tegnapi és mai nap folyamán a következő halálozásokat jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Szendrey János 70 é. kőműves segéd, véres agyaguta. Szilgyák Gusztáv 25 é. uapsz. tüdőgyulladás. Izrael Hermanné 55 é. fodrásznő, tüdőgümőkór. Nagy Maria 1 h. göresök. Orbán Eszter 17 h. roncsoló toroklob. Busák Sándor 43 é. vegyeskereskedő szervi szívbaj. Papp P.-né sz. Takács Sára 57 é. hashártyagyulladás. Gem Ádám 18 é. lakatos tanonc balesetből származott lövés.

Párbaj-szezon.

Nagyváradon mostanában alig mulik el nap, hogy egy vagy két párbaj ne történék, mintha csak valóságos szezonja volna a párbajoknak. Így vasárnap Szokoll tüzérkapitány és lovag Wertheimstein Henrik megyei közigazgatási joggyakornok tart. hadétörmester vívtak párbajt. Mint segédek Szokoll kapitány részéről Murati György őrnagy és Kubinyi százados, Wertheimstein Herik részéről gróf Széchenyi Pál, Liechtenstein huszárhadnagyok fungáltak. Orvosok: Feier törzsorvos és Halász ezredorvos voltak. A párbajt Murati őrnagy vezette s mind a két fél könnyebb sérülést szenved-

det. — Hétfőn Papp János segédszerkesztő vivott pízstolypárbajt Gara Akos joggyakorokkal a p.-szöllősi határban. Papp János segédei: Halász Lajos és Biró Lajos szerkesztők, Gara Akos segédei: Gyenge Béla törvényszéki aljegyző és Fenyő Sándor dr. ügyvédjelölt voltak. Mint orvosok Konrad Béla dr. és Fisch Áron dr. szerepeltek. A párbaj sebesülés nélkül végződött. Mint értesülünk ugyancsak hétfőn kádpárbajt, vívtak Pongrácz gróf és Rigó Lóránd joghallgatók s mind a ketten könnyebb sérülést szenvedtek.

Vak vagy ó szerelem.

Azt a címet is irhattuk volna ez elé a híreske elé, hogy „A furfangos mama”, — mert bizony csak a mama éles szeme s mindenhol való jelenléte akadályozta meg, hogy meg ne szöktettek egy kis leányt. Besenyőn ugyanis Vidák Béla községi írnok halálosan beleszeretett az özvegy tanítóné Bánki Józsefné 18 esztendő leányába. A leány viszonzta az érzelmeket, de a mama hallani sem akart az írnokról. Ily körülmények között minden fiatal szerelmes párnak eszébe jut az operett-dallam: „a szökes parasan.”

Nem lehet csodálni tehát azt sem, hogy a besenyői szerelmeseknek is eszébe jutott s megbeszéltek, hogy este a leány fölveszi a sötét ruháját s a fiu érette jön a kocsival. A mindent tudó mama azonban ezt is megtudta s azt a kegyetlen tréfát eszelte ki, hogy a kisasszonyt szobafogságba tette, a szolgátora meg ráadta a sötét ruhát, jól bebugyolálta a fejét egy nagy kendőbe s elküldte a találkozóra — és a szerelmes írnok hűségesen meg is szöktette. A tévedés csak a szomszédos községben derült ki, ahova a szerelmes ember a leányt szöktetni akarta. A fiatal ember azóta nyomtalanul eltűnt. A községben azt beszélnek, hogy megölte magát.

Férjhez megy a dédmama.

Ritka fiatal szive lehet egy derék temesvári matróznak, a 72 esztendő Bakesku Szavatának, mert daczára szép számu éveinek s annak, hogy már négy férjét temette el, ismét férjhez megy, legalább is bejelentette ebbeli szándékát az anyakönyvezetőnek.

Völegénye 59 éves magánbivatalnok s Mamehi Györgynek hívják. A temesvári lap, a mely ez eseményt följegyezte, talán magyarázatképpen teszi hozzá, hogy a 72 éves menyasszonynak van a Gyárvárosban két esinos háza, ezenkívül 8 különféle gyermeke, 22 unokája és 6 dédunokája.

Egy ezred laktanyafogságban.

A nagyváradi várban, mint tudósítónk jelenti, nem mindennapi esemény történt. A katonai raktárt éjnek idején kirabolták, tömérdek katonai ruhát és felszerelést elvittek. Ugyancsak vakmerő fieszkó járhatott ott, mert a várbeli raktárt elesre töltött puskával őrzik éjjel-nappal.

A rendőség és a katonaság most együttesen szigorú nyomozást indítottak, de még eddig hiába. A legérdekesebb a dologban, hogy a várparancsnok most az egész várbeli katonaságot, mind a 16. századot — laktanya fogságban tartja. Egyetlen legénynek se szabad a várból távoznia

s a családos őrmesterek is csak úgy mehetnek ki a városba, hogy előbb megmótozzák őket.

Letartóztatott postatisztek.

Szenzációs letartóztatás történt tegnap Békés-Csabán. Két postatisztet helyeztek vizsgálati fogságba s azzal vadolják őket, hogy egy 10.000 koronát tartalmazó pénzeslevelet loptak el Január végén történt, hogy az Aradi Ipar- és Népbank békés-esabai fiókintézete egy tizezer koronát tartalmazó ajánlott levelet adott fel a csabai postahivatalnál az Aradi Ipar- és Népbank címére. A levél azonban nem érkezett meg s nyoma vesztett.

A levelet feladás előtt behiztosították az Adria biztosító intézetnél s így a pénzintézetet nem érte kár. A posta pedig megfizette az eltűnt ajánlott levélért a megszabott 40 koronát, egyuttal folyamathat tette a vizsgálatot annak kiderítése iránt, hogy a pénz hol tűnt el. A vizsgálat folyamán nyilvánvaló lett, hogy a csabai postahivatalnál kellett a tizezer koronát tartalmazó levélnek eltűnni s most már nemesak a postaigazgatóság, hanem az Ipar és Népbank feljelentésére a gyulai törvényszék vizsgálóbírósa is kutatott a tettesek iránt.

A nyomozás eredménnyel járt. Nyisztor gyulai törvényszéki vizsgálóbíró kihallgatásra idézte a csabai posta hivatal két tisztjét, a kikre a sikkasztás gyanúja hárult, s tegnap mindkettőjüket, nevszerint Czako Dánielt és Czinner Áront letartóztatta s előzetes vizsgálati fogságba helyezte.

A vádlottak, különösen Czako és Czinner állhatatosan tagadnak s a lopással más tiszteket vádolnak. A vizsgálóbíró azonban ennek daczára fogva tartja őket. Nem csak a letartóztatottak, hanem az egész ügy körülményeiből következtethető, hogy újabb letartóztatások is lesznek.

Általánosan elismerik

úgy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-féle gazdasági és kerti magvak, gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. — Különösen impregnált csillagjegyű repamagvai ritkítják párjukat és össze nem tévesztendők más utánzott hasonló védjegyű, de nem impregnált repamagvakkal. A Mauthner-féle magok tehát felülmulthatatlanok és gazdáink csak helyesen eszeleksenek, ha magszükségletüket mindig Mauthner-féle magokkal fedezik.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.

(Leány- és fiu-biztosító-intézet) 1901. február hóban 1090 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 42.231 K. 26 fill. fizettetett ki. 1901. január 1-től február 28-ig beirt összes jutalékrészek száma 2263 és a kifizetett nászjutalékok összege 60.567 K. 89 fill. Az intézet fennállása óta nászjutalékok fejében 5.839.858 k. 49 fill. fizettetett ki. Vagyoni és pénztári állomány 1901. február 28-án 6.432.744 K. 04 fill.

Debreczen és Hajdumegye vezérképviselősege **Baum Miksa** Miklós u. 11.

A diákkisasszony merénylete.

Márczius 7.

Zelenina kisasszony, a kit barátnője, Vera Gela, a Deschanel tanár ellen elkövetett merénylet alkalmával megsebesített, a következő tartalmu levelet intézte a büntető törvényszék tanácsához:

„Uraim!

Bocsássanak meg, de alig tudom e néhány szót papírra vetni. Igen kérem önöket, adják vissza barátnőmnek szabadságát. Ha ezt is megtagadják tőlem, úgy fájdalmimat csak súlyosbítják. De remélem, hogy ezt a kegyetlenséget nem fogják elkövetni irányomban.

Igaztisztelem kifejezése mellett vagyok
Alexandrine Zelenina.”

Másrésről Vera Gelo ugyancsak a fenti hatósághoz ezt a levelet intézte:

„Uraim!

Ne higgyék, hogy jelen soraimmal a vizsgálóbíró ur határozata ellen akarok fölszólalni. Jól tudom, hogy ő a törvény értelmében járt el.

Nem a magam, de szegény barátnóm kedvéért kérem azt a kegyet, a miért legutóbbi kérvényben folyamodtam.

Még egyszer kérem önöket, uraim, gondolják meg, hogy szegény barátnóm mindenkitől elhagyatottan, távol családjától él Párisban. Kijelentem ezt önök előtt, noha tudom, hogy a szerencsétlen teremtesnek perezei meg vannak már számlálva.

Ha önöket az iránta érzett szánalom nem indítja meg, úgy magatartásának hősiessége bizonyára hatással lesz önökre és nem fogják tőle megtagadni a vigaszt az a parányi részét, hogy engem halálos ágyon meg egyszer és utoljára láthasson.

Nemde önök elismerik, hogy neki joga van ahhoz, hogy eleget tegyenek ebbeli kérésnek? Önök megengedik azt, hogy mellette lehessen a szomorú végorakban.

Minden kikötés nélkül becsületes esküszöm, hogy nem akarok kitérni az igazságszolgáltatás sújtó keze elől és unepélyes fogadalmat teszek, hogy a bírósági eljárásnak minden tekintetben alávetem magam.

Abban a reményben, hogy jóakaratulag fognak dönteni jogos kérésem felett, fogadják nagyrabecsülésem és őszinte tisztelem igaz kifejezését.

Vera Gelo.”

Ezt a két levelet tegnap adták át a törvényszék elnökségének. Vera Gelo kérése felett ma fognak dönteni és kétségkívül még a delután folyamán meghozzák a határozatot.

Népitélet két tolvaj fölött.

Márczius 7.

Tárkány község lakossága mint nekünk írják — tegnapelőtt éjjel kegyetlen módon állt bosszút két odaváló tolvajon.

Meszics József és Kurczinka Mihály, a legveszedelmesebb két ember volt Tárkányban, kiknek állandó foglalkozásuk a lopás és rablás volt. A lakosság ugyancsak félt tőlük.

A múlt héten is két vakmerő rablást követte el, a mi miatt föllázadt az egész község.

Özvegy Gárgyán Andrásné ugyanis a múlt héten vett föl 250 forint kölcsönt a házára, hogy abból a ház tezejét megcsináltassa.

A két betörő nesztét vette a dolognak s még azon éjjel elrabolták a pénzt a szegény asszonytól.

Vasárnap éjjel Szunyák Márton házába törtek be s a beteg fekvő házigazdát addig kirozták, míg a pénzt át nem adta a két betörőnek.

Ennek a betörésnek neszét vették az éjjeli örök, de mert nem mertek szembeszállni a betörőkkel, a koresmából hívták segítségül az ott mulatozó legényeket, a kik dorongokkal fölfegyverkezve, körülvették Szunyák házat.

Mikor a két betörő távozni akart, a felbőszült legények közre kapták őket, addig verték agyba-főbe, a míg mind a kettő véres koponyával a földre bukott, a honnan nem is keltek föl többet.

Az esetnek rögtön híre futott a faluban és a kik meghallották még az ágyaikból is kiugráltak s a már életlenül heverő két embert ütötték-verték, mindaddig, míg az előjáróság elszállíttatta őket.

A csendőrség többeket elfogott, kik részt vettek a lincselésben, de eddig mindenki állhatatosan tagad, tanu pedig nem akad a nép között.

A fekete könyv.

Nincs hitel!

Nagy konsternációt keltett az adósok körében az a hírünk, hogy ezentúl már korlátok közé lesz a hitel szorítva s a makacs adósok nevét egy, ugynevezett „fekete könyv”-ben fogják nyilván tartani. Ez a hír — sajnos — nem volt csupán üres íjesztgetés, mert most már biztos és minden kétséget kizáró értesüléseink vannak róla, hogy a fekete könyv tényleg elkészült, nem ugyan nálunk, hanem Kolozsvárott, és már csak idő kérdése, hogy megkezdje félelmes működését. Ez idő szerint egy kolozsvári iparos polgárnál van letébe helyezve, a kinek nevét azonban a diskreczió tiltja elárulnunk.

Az „Iparosok Közlönyé”-nek legújabb száma ismét megemlékezik a fekete könyvről s meglehetősen optimista színen eseteli ama boldog állapotokat, melyeket az — állítólag — előidézni fog: Kuriózum számba közöljük belőle egy részét szemelvényül, de természetesen nem úgy, mintha eszmemenetével egyetérténénk.

El sem tudom képzelni — kezdi a cikkkiró — azt a boldog állapotot, mely bekövetkezend a hitel megszűnésének dicső korszakában. Valóságos Eldorádó lesz Kolozsvárott s az iparosok s a kereskedők, kik a nagy hitelezés következtében sokszor nem csak a pénzintézetekhez, hanem magánosokhoz, sőt kisebb kölesönökhöz a szomszédokhoz (két, három szomszédot is megpumpolnak, vannak kivételek is) folyamodnak, hogy kötelezettségeiknek eleget tehesenek, ezután csak úgy duskálnak a pénzben.

Milyen más képe lesz akkor az ipari, a kereskedelmi életnek! Eddig nem várt és nem is remélt fejlődésnek indul közgazdasági életünk, a melynek jótékony ki-

hatása meg fog látszani minden intézményünkön s különösen a társadalmi életben.

A fekete könyv, valóságos aranykönyv (!) lesz mindenkire nézve egyaránt. Okos volt az az ember, kinek agyában a gondolat megszülemlett s első rendű kiállításra számíthat, ki azt megvalósítandja.

Mennyi zavart, mennyi családi perpatvart, mennyi bukást fog ez a fekete könyv megszüntetni (?) Mert bizony nemcsak a hitelezőre, de az adósra is kellemlen a hitel s az anyagi zavaroknak a hitelhez könnyen való hozzájutás a szülőanya, egyben a családi perpatvaroknak és a bukásnak is.

Ez most mind meg fog szünni. Nem lesz hitelező, nem lesz adós. Ez új század elején új és egészséges korszaknak nezzünk e szerint elébe és erős, biztos alapon nyugvó fejlődésnek is.

Agyonvert tanító.

(Gyilkosság a legelőn.)

Borzalmas gyilkosságnak jutottak nyomára tegnap délután. Az aradmegyei határyi legelőkön egy tanítót találtak agyonvertve. Hogy ki ölte meg, ki volt a gyilkosa, még nem tudják, de a csendőrség már nyomában jár a tetteseknek, mert egy pár berugott esárda mulatozóra nehezedik a gyilkosság vádjá.

A Forray-Nagy-Iratoshoz, gróf Nadasdy-féle uradalmához tartozó Hatház pusztán volt tanító Horváth Kálmán. Hatházról Horváth Kálmán már vasárnap délután eltűnt és csak tegnap délután találták meg a hatházi legelőkön eszméletlenül, fél agyonvertve. A nyomozás kiderítette, hogy a kisvarjasi esárdában töltötte a vasárnap estét, a hol nagyvarjasi paraszttal és iparosokkal mulatozott. A mulatozók között szótálatás keletkezett, a mely koresmai verekedéssé fajult el.

A tanítóval a nagyvarjasiak nem bírtak egy könnyen elbánni és fenyegettek, hogy meg az nap éjjel elteszik láb alól. A tanító nem ügyelt a fenyegetésekre és a korom sötét éjben nyugodtan megindult Hatháza felé, hogy idejében haza érjen. Utközben azonban utól érték a hatházi mezőkön a nagyvarjasi paraszttal és Horváth Kálmánt hátulról orozva megtámadták és agyonverték. Tegnap délután két óraker találtak meg a hatházi legelőkön járó földmivések összezuzott koponyával, véresen. Mellette feküdt a bot, a melylyel gyilkosai a halálos csapásokat fejére mérték.

A földmivések Horváth Kálmánt kocsi-síru tettek és a lakására szállították. Még vonaglott, mikor kocsi-síru tettek, de mire lakására érték már kiszenvedett a nélkü, hogy pillanatra is magához tért volna és így felvilágosítást nem adhatott gyilkosára vonatkozólag. Felesége sírva borult férje összeronesolt holttestére.

Horváth Kálmán mintegy negyvenhárom éves lehetett és mint tanítónak nagy érdemei voltak a népnevelésben. A vidéken mindenütt közkedveltségnek örvendett és borzalmas haláláról nagy részvéttel beszélnek. A csendőrség erélyes nyomozást indított a tettesek ellen.

A vizsgálatot Meszlényi Antal dr. kir. ügyész személyesen vezeti és ma reggel utazik ki a helyszínére. Ma foganasítják a hullaboncolást Meszlényi Antal dr. kir. ügyész és Haty Adolf pécskei albiró jelenlétében. A boncolást dr. Villányi Izidor járási orvos és dr. Kaldy Gyula községi orvos teljesítik.

CSARNOK.

A ki nem a szivére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Hideghkuty Gida. (11)

Istállóiban a legnobilisabb pedigreejű angol teliverek álltak, külön a háts lovak és ismét külön a hajtó kocsik elé valók.

Inasát úgy járatta, mintha legalább is lakáj volna, meggyiszinü kabát ala XIV. Lajos ékítményekkel, buzaszinü rövid nadrág, selyem harisnya, csattos czipő.

Azért mindenki félmagnásnak nevezte. De mivel ezen nagy ur representatiók és passiók tömördek pénzt igényeltek, Hideghkuty ur elérkezettnek látta az időt, hogy a legbiztosabb medecinát, a partiet használta vegye. Regula matrimonu: pénz, pénz és harmadszor is pénz (Mintha csak Moltke volna!) a szerelem és szépség mellékes.

Virághegyi Ottilia szép is volt, gazdag is volt, de a mellett hiu, s egyedüli ábrándja az volt, hogy a két csillag mellett mint nap tündő ölhessen s így a partie-vadász könnyen czélt érhetett nála.

Az öreg Virághegyi igen realis gondolkozásu ember volt, s ő nemcsak a két csillagot, meg a fényes carriere-t nézte, hanem az anyagiakat is szem előtt tartotta; de hát az ő szemébe meg port hintett a talmi csillagos s elfeledve Hajnalt, a törekvő technikust, vejének fogadta, jobban mondvá vejének vásárolta a fess katonatisztet 100,000 frtert, már amennyiben az esküvő után ily nagy összegről szóló takarékpénztári könyvet adott át neki.

„Legyetek boldogok gyermekeim, éljetekek békességben és kölesönös szeretetben; ebből az összegből tisztességesen kijöhettek. Mi már kettes-kém majd csak megleszünk valahogy. Mit szándékozol most tenni fiam? Mindenesetre nászutazás?”

„Igen, első czelom rövid hochzeitsreisét tenni, hogy kedves kis feleségemnek megmutassam a külföld szépségeit; Semmering, Riviéra, Sveicz, az örök dél és nyár hazája Olaszország, bizonyára érdekelni fogjak. Kint időzünk 5-6 hétig, azután haza jövünk és esendes életet élünk. Talán már akkor várakozni is fog rám az előéptetés.”

„Hát ez mind szép fiam, csak észszerűen csináljátok. A 100,000 frt évi kamatját elutazhatjátok, azután ha haza jöttök, itt lesz századosi fizetésed, abból szép háztartást vihetek.”

„Csak aztán tulságosan ne szerénykedjetekek, zsigoriak ne legyetek magatokhoz, mert az nem illik” — szólalt meg végre az anya is, a ki lánya boldogságának szemléletében úgy benne felejtette magát egy nagy fauteuil ben, hogy mikor az új pár indulni készült, alig bírt felkelni. Szamtalan esők és ölelés után végre zokogás és kendőlobogtatás mellett kirobogott a hűtő az indóházhoz... Mentek a nászutra melyről oly siralmas lesz a visszatérés... .

... Hideghkuty Gida ur pazzal kezdte, hogy a takarékpénztári könyvet pénzzé tette és kifizette adósságait... .

A fiatal pár az első heteket a legnagyobb boldogságban töltötte. Hideghkuty a legremekebb vidékeket, a legmegragadóbb panorámákat megmutogatta feleségének, a mennyiben ő már járt ezen a vidéken. s kis felesége elragadtatással nyilatkozott a természet egyszerűen szép megnyilatkozásairól. Magában örült, hogy ehhez az emberhez mehetett feleségül s ádotta a pillanatot, melyben Hajnal Gerőnek „fölmondott.”

(Folyt köv.)

Nyilt-tér.
„Trilby” perszajó

Aki egészségére vigyáz,
 igyék

Ferencz József keserűvizet

a melyet 20 év óta nagy becsben tartanak az egész világon. Az utolsó kiállításán egyedül tiszteltetett meg a nagy milleniumi éremmel és egyedül egy legmagasabb kitüntetéssel. A Ferencz József keserűvizet mindenütt árusítják.

Egy uri lakás József kir. herceg u. 54 sz. a. a kir. tábla és főreáliskolához közel kényelem szerint **4-5-6 szobából** a mint a bérlo, előszoba, fenti konyha vagy pince konyhával óhajta használni minden szükségességgel ellátva májusra kiadó.

Alig használt velőgépek fel-tűnő olcsó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladról, Schuttlevorth és Umrath-fele, előnyös fizetési feltételekkel. Cseplogépresek, szíjkerékek, vasajtók, vasraesok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26. Nagytözsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek óeska vasat és minden fémot.

Gyarmathy János mészáros
Dégenfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Hus-
 árak: I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. I kgr.
 rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertés-
 hus napi folyó áraknál 4 krral olcsóbban.
 Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli
 és szavalade díjja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól
 este 8-ig nyitva Főútlel **Bethlen u. 29.** (sa-
 ját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. II. r.
 40 kr., itt is mindenféle hentes cikkek kap-
 hatók. **Vendéglősöknek megfelelő árenged-
 mény!**

Egy használt zongora
 olcsó árban eladó. Széchenyi-u. 27 sz. a.

Műhelyek, tágas színnel és kis lakással május 1-ére kiadó. Széchenyi-u. 27 sz. a. Értekezhetni ugyanott az utcai lakónál.

Nagy Block naptárak,
 rendkívül praktikusak 1901. évre 40 kr-ért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Női kalap készítésben
 ügyes kézi leányok kik az eladásban is némi jártassággal bírnak, elfogadtnak **Rózsa La-
 jos** nőidivat termében.

Meghívás

az „István” gőzmalom társulatnak

1901. évi március hó 10-én, d. e. 10 órakor

DEBRECZENBEN, a Kereskedő társulat épületének disztermében tartandó
 évi rendes

közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg az 1900. évről, az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel és indítvánnyal.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helyben hagyása, a felmentvény megadása és az 1900. évi tiszta nyereség feletti intézkedés.
4. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utján betöltése.
 Debreczen, 1901. február 18-án.

Felhívtnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket — az alapszabály 27. cikke értelmében — f. é. március 8 9-én d. e. 10—12 óráig, d. u. 2—4 ig a Kereskedő társulat titkári irodájában átvenni sziveskedjenek. — A mérleg és veszteség-nyereség rovás március 2-től kezdve a társulat irodájában megtekinthető.

Az igazgatóság.

1440—1901.

Arverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tételik, hogy Szép Sámuel ügyvéd végrehajlatónak Szöllösi Károly tépei lakos elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tszék s a derecskei kir. bíróság területén lévő Tépén fekvő, a tépei 144 sz. tjkvben A + 151. 539. 827. 1096. 1243. 1410. 1526. 1589. hr. sz. a. foglalt ingatlanokra 2020 korona, továbbá az ugyanazon sz. tjkvben A + 1870 hr. sz. a. foglalt ingatlanra 4 kor. továbbá ugyanazon sz. tjkvben A + 2034 hrsz. a. foglalt ingatlan 148 koronában, valamint ugyanazon sz. tjkvben A + 333/b. hrsz. a. foglalt ingatlanra 148 koronában. A tépei 86 sz. tjkvben A l. 150 hrsz. a. foglalt ingatlanra 320 koronában ezennel megállapított kiállítási árban a végrehajtási árverés elrendelvényén, annak foganatosítására határidőül az 1901. év május hó 10-ik napjának d. e. 9 órája Tépe község házához kitézetett.

Kikiállítási árak a becsárak azonban az árverésre kitett ingatlanok, azokon alul is legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiállítási ár 10 %-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni, avagy az 1881. LX. te. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órak alatt alantírott kir. tszék mint tkvi hatóságnál és Tépe község előljáráóságánál tekinthetők meg.

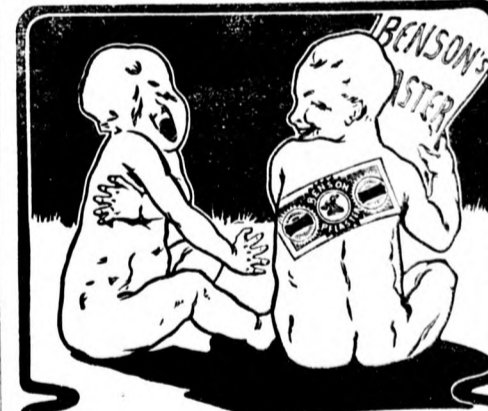
Debreczen, 1901. febr. 22. Debreczeni kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Harsányi Gusztáv

kir. tszékbi bíró.

Dr. J. G. POPP-féle teljesen savmentes, a leg-
ANATHERIN egészségesebb szájvíz a vi-
 lágban, az összes fog és száj-
 fájdalmak valamint a fog-
 korhadás ellen. (1)
 cs és kir. udvari fogor- korhadás ellen. (1)
 vos **Bécs**, 13/6. Csak ak- 1 üveg 1.40, 1.-, —.50 frt
 kor valódi, ha a kék cím- Anatherin fogpaszta üveg-
 kén francia Anatherin fogpaszta üveg-
 arany nyomás- ben 70 kr csomagban 35
 ban czégem kr. Fogtömitő 1 frt.
 látható. Gyökérszappan 30 kr.

Kapható Debreczenben **Tóth Béla** és **Mi-
 halovits István** gyógyszerárában, továbbá
 a legtöbb gyógyszerárában és illatszerek-
 kereskedésben.

Seabury és Johnson-féle
BENSON - TAPASZ

A leghatásosabb az összes tapaszok között.

Rheuma és a hülés minden következményei ell-n.

Kapható minden gyógyszerárában.

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Holzbrücke 7—11.